

Verarmend Nederland

Op zondag 16 mei 1943, twee weken na het gewelddadig neerslaan van de April-Meistakingen, begon, zoals gebruikelijk, een nieuwe vierwekelijkse periode waarin bepaalde bonnen die men moest inleveren om levensmiddelen te kunnen kopen, geldig zouden zijn. Sommige bonnen, voor brood en aardappelen bijvoorbeeld, konden alleen maar in een bepaalde week ingeleverd worden (van die bonnen werden dus vier geldig verklaard), andere zouden de gehele vierwekelijkse periode geldig zijn. Dat laatste kon samenhangen met de verpakking. Zo werd suiker alleen verkocht in zakken van een kilo; welnu, voor de vierwekelijkse periode van zondag 16 mei tot en met zaterdag 12 juni '43 kon men bij inlevering van een bepaalde bon één kilo suiker kopen.

Afgezien van het nieuws over het verloop van de oorlog werd er eigenlijk niets in de dagbladen gepubliceerd dat met zoveel aandacht gelezen werd als de 'bonnenlijst'. Zo ook op vrijdag 14 mei toen de lijst voor de genoemde vierwekelijkse periode bekendgemaakt werd. Behalve groente (die schaars was) waren praktisch alle levensmiddelen gerantsoeneerd. De bonnenlijst nu die op 14 mei verscheen, bracht als zo vaak enkele teleurstellingen: wel werd het kort tevoren verlaagde melkrantsoen nu iets verhoogd, maar op het geldig worden van bonnen voor kaas zou men twee weken moeten wachten en bonnen voor peulvruchten werden niet aangewezen: vier weken lang zou men dus geen peulvruchten krijgen. En dat, terwijl er al haast geen groente te vinden was!

Wat stelde de distributie beschikbaar?

In die tijd¹ aan de z.g. normale verbruikers (voor kinderen, voor zieken en voor personen die zware of zeer zware arbeid verrichten, golden andere regelingen) per persoon en per week bijna 2 kilo (1800 gram) brood, 70 gram

¹ Een volledig overzicht van het verloop van de rantsoenering in de periode april 1940-oktober 1945 is aan te treffen in het verzamelwerk *Onderdrukking en Verzet, Nederland in oorlogstijd*, dl. II, p. 622-23. Wij hebben overwogen, aan dit hoofdstuk deze en dergelijke gegevens in statistische tabellen toe te voegen (de voornaamste bronnen voor statistische gegevens zullen wij nog noemen), maar dit tenslotte nagelaten: die gegevens zijn namelijk niet alleen onvolledig maar, zoals nog blijkt zal, ook vaak onjuist.